

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАТИКИ,
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту інноватики,
природокористування та
інфраструктури

Василь БРИЧ

«29» серпня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«29» серпня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – **18 Виробництво та технології**

спеціальність – **181 Харчові технології**

освітньо-професійна програма «Харчові технології та продовольча
безпека»

кафедра агробіотехнологій

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен
Денна	2	3	30	30	4	8	48	120	3
Заочна	2	3	8	4	-	-	108	120	5

Тернопіль – ЗУНУ 2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 181 «Харчові технології» затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол №11 від 26 червня 2024 р.).

Робочу програму склала доцент кафедри агробіотехнологій, кандидат сільськогосподарських наук, Віра МОРОЗ

Робоча програма розглянута та затверджена на засідання кафедри агробіотехнологій, протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувача кафедри д. с.-г. н., проф. Антін ШУВАР

Гарант ОПШ к. хім. наук, Тарас Манзій

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Безпека життєдіяльності та охорона праці»

1. Опис дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці»

Дисципліна «Безпека життєдіяльності та охорона праці»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	галузь знань: 18 «Виробництво та технології»	Статус дисципліни: обов'язкова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 5	спеціальність 181 «Харчові технології»	Рік підготовки: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i> Семестр: <i>Денна– 5</i> <i>Заочна – 5</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна - 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год</i> <i>Заочна - 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 120	–	Самостійна робота: <i>Денна – 48 год.</i> <i>Заочна - 108 год</i> Тренінг– 8 год. Індивідуальна робота – 4 год.
При 120 Тижневих годин – 9 з них аудиторних – 5	–	Вид підсумкового контролю – <i>екзамен</i>

2. Мета і завдання дисципліни **«Безпека життєдіяльності та охорона праці»**

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» є набуття студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності з а спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, ефективного управління охороною праці в організації, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

2.2. Завдання дисципліни є:

формування знань, умінь і навичок щодо забезпечення безпеки праці, збереження здоров'я та створення безпечних умов у професійній діяльності й життєвому середовищі. Застосування отриманих компетенцій для розробки та впровадження заходів із запобігання небезпекам, аваріям і професійним захворюванням. Забезпечення ефективного функціонування системи управління охороною праці на підприємстві.

Майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних і професійних компетенцій для аналізу ризиків, організації безпечних умов праці та реалізації заходів із захисту працівників і навколишнього середовища.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні мати такі компетенції:

- знати теоретичні основи ідентифікації, класифікації та прогнозування небезпек, їх джерел і наслідків для людини та системи «людина–середовище»;
- застосовувати знання нормативно-правових актів для організації безпечних робочих місць і виробничих процесів;
- володіти методами аналізу виробничих ризиків, профілактики аварій і травматизму;
- розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення санітарно-гігієнічних умов, безпеки праці та збереження здоров'я працівників;
- знати принципи створення й функціонування системи управління охороною праці, зокрема в лісогосподарській діяльності;
- працювати з інформацією з нормативних документів і професійних джерел для обґрунтування рішень із безпеки праці.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ФК. 8. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Для успішного опанування дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» студент повинен мати базові знання та вміння з таких дисциплін: агроекологія - розуміння взаємодії людини з навколишнім середовищем, впливу природних і антропогенних факторів на здоров'я; хімія – знання про хімічні процеси, що можуть створювати небезпечні та шкідливі фактори у виробничому середовищі; математика та статистика – вміння аналізувати дані для оцінки ризиків і прогнозування наслідків небезпек.

Студент також повинен володіти навичками критичного мислення, аналізу інформації з різних джерел і базовими вміннями роботи в команді для вирішення практичних завдань із забезпечення безпеки.

2.5. Результати навчання

Після вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» студент буде здатний: ідентифікувати та класифікувати небезпеки, їх джерела, шкідливі та вражаючі фактори у виробничому та життєвому середовищі; оцінювати ризики та

прогнозувати наслідки впливу небезпечних факторів на людину та систему «людина–середовище»; застосовувати вимоги нормативно-правових актів для організації безпечних умов праці на робочих місцях і в виробничих процесах; розробляти та впроваджувати заходи для запобігання аваріям, травматизму та професійним захворюванням; використовувати методи аналізу виробничих ризиків і контролю санітарно-гігієнічних умов для забезпечення безпеки праці; розробляти елементи системи управління охороною праці на підприємстві, зокрема в аграрній діяльності; проводити інструктажі, навчання та перевірку знань працівників із питань охорони праці; надавати консультації з практичних питань безпеки праці та брати участь у розслідуванні нещасних випадків; працювати з професійними джерелами інформації для обґрунтування рішень із забезпечення безпеки та захисту здоров'я працівників.

3. Програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці»

Змістовний модуль 1.

Безпека життєдіяльності

Тема 1. Методика побудови логіко-імітаційної моделі небезпечної ситуації, ризик та оцінка ступеня ризику.

Ознайомитись з основними принципами побудови логіко-імітаційної моделі небезпечної ситуації. Побудувати логіко-імітаційні моделі небезпечних ситуацій, головними подіями яких є: травма, отримана при роботі; електричне освітлення в квартирі; термічний опік під час виконання ремонту електромережі. Вміти здійснювати оцінку ступеня ризику на виробництві та розраховувати ризик.

Тема 2. Визначення рівня метеочутливості людини

Вивчити закономірності впливу погодно-метеорологічних факторів на стан людини та її працездатність. Ознайомитись з методикою визначення метеочутливості людини. Вивчити рекомендації щодо профілактики метеотропних реакцій. Навчитися давати оцінку власної метеозалежності.

Тема 3. Визначення рівня стресового навантаження людини.

Освоїти психодіагностичні методи вивчення схильності людини до стресу. Вміти самостійно визначити ступінь виснаження життєвих сил від стресу.

Тема 4. Психофізіологічні особливості людини та безпека життєдіяльності

Ознайомитись з тестовими завданнями, за допомогою яких можна визначити вплив психофізіологічних особливостей людини на її безпеку. Оцінити окремі елементи психофізіологічних особливостей людини за допомогою тестів.

Тема 5. Дози та одиниці вимірювання радіоактивного випромінювання.

Ознайомитись з дозами випромінювання й одиницями радіоактивності. Вміти самостійно дати визначення експозиційної, поглинутої та еквівалентної доз.

Тема 6. Загальна класифікація шкідливих речовин та особливості їх впливу на організм людини

Вивчити класифікацію шкідливих речовин та особливості їх дії на організм людини. Ознайомитись з поняттям гранично допустима концентрація шкідливих речовин (ГДК). Вміти надавати першу долікарську допомогу при отруєннях шкідливими речовинами.

Тема 7. Вплив девіантної поведінки на безпеку та здоров'я людини

Ознайомитись з поняттям «девіантна поведінка» та характерологічним аналізом

видів девіацій. Вміти здійснювати теоретичну оцінку впливу тютюнопаління на стан здоров'я людини.

Тема 8. Первинні засоби пожежогасіння

Ознайомитися з первинними засобами гасіння пожеж. Вивчити будову та принцип дії і застосування вогнегасників. Освоїти призначення пожежного зв'язку та автоматичної системи сигналізації.

Змістовий модуль 2. Основи охорони праці

Тема 9. Вивчення Закону України «Про охорону праці»

Вивчити основні положення (головні) Закону „Про охорону праці”.

Тема 10. Організація служби охорони праці на підприємстві

Вивчити основні положення про службу охорони праці. Вивчити порядок розрахунку чисельності служби охорони праці на підприємстві.

Тема 11. Розробка інструкції з охорони праці для працівників

Ознайомитися з основними термінами та визначеннями. Ознайомлення з інструкцією з охорони праці при виконанні робіт із пестицидами та агрохімікатами

Тема 12. Проведення інструктажів з охорони праці

Ознайомитися з основними видами інструктажів. Ознайомлення з журналом проведення реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці

Тема 13. Розслідування нещасних випадків та професійних захворювань

Ознайомитися з основними термінами та визначенням. Ознайомлення методами розслідування нещасних випадків та професійних захворювань.

Тема 14. Аналіз виробничого травматизму на виробництві

Вивчити методи аналізу виробничого травматизму. На наведених прикладах самостійно провести розрахунки показників виробничого травматизму та профзахворюванню.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

«Безпека життєдіяльності та охорона праці»

(денна форма навчання)

Назва Теми	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовний модуль 1. Безпека життєдіяльності						
Тема 1. Методика побудови логіко-імітаційної моделі небезпечної ситуації, ризик та оцінка ступеня ризику. Ознайомитись з основними принципами побудови логіко-імітаційної моделі небезпечної ситуації. Побудувати логіко-	3	3	3	2	4	Поточне опитування

імітаційні моделі небезпечних ситуацій, головними подіями яких є: травма, отримана при роботі; електричне освітлення в квартирі; термічний опік під час виконання ремонту електромережі. Вміти здійснювати оцінку ступеня ризику на виробництві та розраховувати ризик.						
Тема 2. Визначення рівня метеочутливості людини Вивчити закономірності впливу погодно-метеорологічних факторів на стан людини та її працездатність. Ознайомитися з методикою визначення метеочутливості людини. Вивчити рекомендації щодо профілактики метеотропних реакцій. Навчитися давати оцінку власної метеозалежності.	3	3	3			Поточне опитування
Тема 3. Визначення рівня стресового навантаження людини. Освоїти психодіагностичні методи вивчення схильності людини до стресу. Вміти самостійно визначити ступінь виснаження життєвих сил від стресу.	2	2	3			Поточне опитування
Тема 4. Психофізіологічні особливості людини та безпека життєдіяльності Ознайомитись з тестовими завданнями, за допомогою яких можна визначити вплив психофізіологічних особливостей людини на її безпеку. Оцінити окремі елементи психофізіологічних особливостей людини за допомогою тестів.	2	2	3			Поточне опитування
Тема 5. Дози та одиниці вимірювання радіоактивного випромінювання. Ознайомитись з дозами випромінювання й одиницями радіоактивності. Вміти самостійно дати визначення	2	2	3			

експозиційної, поглинутої та еквівалентної доз.						
Тема 6. Загальна класифікація шкідливих речовин та особливості їх впливу на організм людини Вивчити класифікацію шкідливих речовин та особливості їх дії на організм людини. Ознайомитись з поняттям гранично допустима концентрація шкідливих речовин (ГДК). Вміти надавати першу долікарську допомогу при отруєннях шкідливими речовинами.	2	2	3			
Тема 7. Вплив девіантної поведінки на безпеку та здоров'я людини Ознайомитись з поняттям «девіантна поведінка» та характерологічним аналізом видів девіацій. Вміти здійснювати теоретичну оцінку впливу тютюнопаління на стан здоров'я людини.	2	2	3			
Тема 8. Первинні засоби пожежогасіння Ознайомитися з первинними засобами гасіння пожеж. Вивчити будову та принцип дії і застосування вогнегасників. Освоїти призначення пожежного зв'язку та автоматичної системи сигналізації.	2	2	3			
Змістовний модуль 2. Основи охорони праці						
Тема 9. Вивчення Закону України «Про охорону праці» Вивчити основні положення (головні) Закону „Про охорону праці”.	2	2	3	2	4	Поточне опитування
Тема 10. Організація служби охорони праці на підприємстві. Вивчити основні положення про службу охорони праці. Вивчити порядок розрахунку чисельності служби охорони праці на підприємстві.	2	2	3			Поточне опитування

Тема 11. Розробка інструкції з охорони праці для працівників. Ознайомитися з основними термінами та визначеннями. Ознайомлення з інструкцією з охорони праці при виконанні робіт із пестицидами та агрохімікатами	2	2	3			Поточне опитування
Тема 12. Проведення інструктажів з охорони праці. Ознайомитися з основними видами інструктажів. Ознайомлення з журналом проведення реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці.	2	2	3			Поточне опитування
Тема 13. Розслідування нещасних випадків та професійних захворювань. Ознайомитися з основними термінами та визначенням. Ознайомлення методами розслідування нещасних випадків та професійних захворювань.	2	2	3			Поточне опитування
Тема 14. Аналіз виробничого травматизму на виробництві. Вивчити методи аналізу виробничого травматизму. На наведених прикладах самостійно провести розрахунки показників виробничого травматизму та профзахворюванню.	2	2	3			Поточне опитування
Разом	30	30	48	4	8	

(заочна форма навчання)

Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Методика побудови логіко-імітаційної моделі небезпечної ситуації, ризик та оцінка ступеня ризику. Ознайомитись з основними принципами побудови логіко-імітаційної моделі небезпечної ситуації. Побудувати логіко-імітаційні моделі небезпечних ситуацій, головними подіями яких є: травма, отримана при роботі; електричне освітлення в квартирі; термічний опік під час виконання ремонту електромережі. Вміти	4	2	12

здійснювати оцінку ступеня ризику на виробництві та розраховувати ризик.			
Тема 2. Дози та одиниці вимірювання радіоактивного випромінювання. Ознайомитись з дозами випромінювання й одиницями радіоактивності. Вміти самостійно дати визначення експозиційної, поглинутої та еквівалентної доз.			12
Тема 3. Загальна класифікація шкідливих речовин та особливості їх впливу на організм людини Вивчити класифікацію шкідливих речовин та особливості їх дії на організм людини. Ознайомитись з поняттям гранично допустима концентрація шкідливих речовин (ГДК). Вміти надавати першу долікарську допомогу при отруєннях шкідливими речовинами.			14
Тема 4. Первинні засоби пожежогасіння Ознайомитися з первинними засобами гасіння пожеж. Вивчити будову та принцип дії і застосування вогнегасників. Освоїти призначення пожежного зв'язку та автоматичної системи сигналізації.			14
Тема 5. Вивчення Закону України «Про охорону праці» Вивчити основні положення (головні) Закону „Про охорону праці”.			14
Тема 6. Розробка інструкції з охорони праці для працівників Ознайомитися з основними термінами та визначеннями. Ознайомлення з інструкцією з охорони праці при виконанні робіт із пестицидами та агрохімікатами			14
Тема 7. Проведення інструктажів з охорони праці Ознайомитися з основними видами інструктажів. Ознайомлення з журналом проведення реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці.	4	2	14
Тема 8. Аналіз виробничого травматизму на виробництві Вивчити методи аналізу виробничого травматизму. На наведених прикладах самостійно провести розрахунки показників виробничого травматизму та профзахворюванню.			14
Разом	8	4	108

5. Тематика практичних занять
Змістовний модуль 1.
Безпека життєдіяльності

Практична робота № 1

Методика побудови логіко-імітаційної моделі небезпечної ситуації, ризик та оцінка ступеня ризику

Мета роботи: Освоїти метод побудови логіко-імітаційної моделі небезпечної ситуації та навчити розраховувати ризик та ступінь ризику.

Завдання роботи:

1. Ознайомитись з основними принципами побудови логіко-імітаційної моделі небезпечної ситуації.

2. Побудувати логіко-імітаційні моделі небезпечних ситуацій, головними подіями яких є:

- травма, отримана при роботі на ділянці в лісі;
- електричне освітлення в квартирі;
- термічний опік під час виконання ремонту електромережі;

3. Вміти здійснювати оцінку ступеня ризику на виробництві та розраховувати ризик.

Практична робота № 2

Визначення рівня метеочутливості людини

Мета роботи: Навчитися визначати рівень впливу погодних умов на працездатність людини та ознайомитися із заходами та засобами попередження метеотропних реакцій.

Завдання роботи:

1. Вивчити закономірності впливу погодно-метеорологічних факторів на стан людини та її працездатність;

2. Ознайомитися з методикою визначення метеочутливості людини;

3. Вивчити рекомендації щодо профілактики метеотропних реакцій;

4. Навчитися давати оцінку власної метеозалежності.

Практична робота № 3

Визначення рівня стресового навантаження людини

Мета роботи: Ознайомити студентів з методами, які ослабляють негативну дію стресу на організм людини

Завдання роботи:

1. Освоїти психодіагностичні методи вивчення схильності людини до стресу.

2. Вміти самостійно визначити ступінь виснаження життєвих сил від стресу.

Практична робота №4

Психофізіологічні особливості людини та безпека життєдіяльності

Мета роботи: Ознайомити студентів з деякими видами тестових завдань, щодо визначення впливу психофізіологічних особливостей людини на її безпеку.

Завдання роботи:

1. Ознайомитись з тестовими завданнями, за допомогою яких можна визначити вплив психофізіологічних особливостей людини на її безпеку.

2. Оцінити окремі елементи психофізіологічних особливостей людини за допомогою тестів.

Практична робота № 5

Дози та одиниці вимірювання радіоактивного випромінювання

Мета роботи: Ознайомити студентів з дозами випромінювання та одиницями вимірювання радіоактивності

Завдання роботи:

1. Ознайомитись з дозами випромінювання й одиницями радіоактивності.
2. Вміти самостійно дати визначення експозиційної, поглинутої та еквівалентної доз.

Практична робота № 6

Загальна класифікація шкідливих речовин та особливості їх впливу на організм людини

Мета роботи: Ознайомити студентів з особливостями дії шкідливих речовин на організм людини. Навчити надавати першу долікарську допомогу при отруєннях шкідливими речовинами.

Завдання роботи:

1. Вивчити класифікацію шкідливих речовин та особливості їх дії на організм людини.
2. Ознайомитись з поняттям гранично допустима концентрація шкідливих речовин (ГДК).
3. Вміти надавати першу долікарську допомогу при отруєннях шкідливими речовинами.

Практична робота №7

Вплив девіантної поведінки на безпеку та здоров'я людини

Мета: Ознайомити студентів із впливом факторів, які негативно впливають на життєдіяльність людини.

Завдання роботи:

- 1 Ознайомитись з поняттям «девіантна поведінка» та характерологічним аналізом видів девіацій.
- 2 Вміти здійснювати теоретичну оцінку впливу тютюнопаління на стан здоров'я людини.

Практична робота №8

Первинні засоби пожежогасіння

Мета: Ознайомити студентів з первинними засобами пожежогасіння та порядком роботи вогнегасників і влаштуванням пожежного зв'язку.

Завдання роботи:

1. Ознайомитися з первинними засобами гасіння пожеж.
2. Вивчити будову та принцип дії і застосування вогнегасників.
3. Освоїти призначення пожежного зв'язку та автоматичної системи сигналізації.

Змістовий модуль 2. Основи охорони праці

Практичне заняття № 9

Вивчення закону України «про охорону праці»

Мета роботи: Познайти студентів з Законом України "Про охорону праці", прийнятого Верховною Радою України в 2002 році, навчитися використовувати статті Закону в подальшій своїй діяльності для забезпечення здорових умов праці робітників.

Завдання роботи:

1. Вивчити основні положення (головні) Закону „Про охорону праці”.
2. Дати письмові відповіді на контрольні питання, подані в кінці роботи.

Практичне заняття № 10

Організація служби охорони праці на підприємстві

Мета роботи: Ознайомити студентів із Типовим положенням про службу охорони праці (далі Положення) (затв. наказом Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255); навчити розраховувати чисельність служби охорони праці на підприємстві.

Завдання роботи:

1. Вивчити основні положення про службу охорони праці.
2. Вивчити порядок розрахунку чисельності служби охорони праці на підприємстві.
3. Розв'язати наведені задачі.

Практичне заняття № 11

Розробка інструкції з охорони праці для працівників

Мета роботи: Отримання знань про порядок і правила розробки, зміст і побудову інструкцій з охорони праці, що діють на підприємстві, набуття вмінь їх складання.

Завдання роботи:

1. Ознайомитися з основними термінами та визначеннями
2. Ознайомлення з інструкцією з охорони праці при виконанні робіт із пестицидами та агрохімікатами

Практичне заняття № 12

Проведення інструктажів з питань охорони праці

Мета роботи: Вивчення основних вимог до проведення інструктажів з питань охорони праці та набуття вмінь складання програми первинного інструктажу, його проведення та реєстрації.

Завдання роботи:

1. Ознайомитися з основними видами інструктажів.
2. Ознайомлення з журналом проведення реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці

Практична робота №13

Розслідування нещасних випадків та професійних захворювань

Мета роботи: отримання знань про порядок розслідування та обліку нещасних випадків та професійних захворювань.

Завдання роботи:

1. Ознайомитися з основними термінами та визначенням.
2. Ознайомлення методами розслідування нещасних випадків та професійних захворювань.

Практична робота №14

Аналіз виробничого травматизму на виробництві

Мета роботи: Сформувати систему знань студентів з питань виробничого травматизму і проведення аналізу виробничого травматизму.

Завдання роботи:

1. Вивчити методи аналізу виробничого травматизму.
2. На наведених прикладах самостійно провести розрахунки показників виробничого травматизму та профзахворюванню.

Практична робота №15

Засоби захисту працівників

Мета роботи: Набуття вмінь щодо визначення потреби працівників в засобах захисту.

Завдання роботи:

1. Ознайомитися засобами колективного захисту.
2. Ознайомитися засобами індивідуального захисту.

Практична робота №16

Порядок проведення атестації робочих місць

Мета роботи: Отримання знань про порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці, набуття вмінь складання Карти умов праці.

Завдання роботи:

1. Вивчення основних термінів та визначень.
2. Ознайомлення з методами атестації робочого місця.

6. Індивідуальна робота студента

Індивідуальні завдання з дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» виконуються самостійно кожним студентом на основі вільного вибору теми завдання. Охоплює усі основні теми дисципліни. Метою виконання є поглиблення знань студентів у тих темах курсу, що найменш розглядаються у лекційних і практичних заняттях. При виконанні та оформленні студент може використати комп'ютерну техніку, інформацію з Інтернету, статистичний, довідковий та інші необхідні матеріали. Виконання роботи вимагає від студентів навичок опрацювання статистичних показників, вміння робити розрахунки, аналізувати і систематизувати використану інформацію, робити висновки та рекомендації щодо вирішення поставлених проблем.

7. Тренінг з дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці».

Студенти виконують завдання у вигляді мультимедійної презентацію із тем лекційного матеріалу. Кожен студент обирає 1 тему із запропонованих. Критерій оцінювання:

- а) логічність і послідовність викладеного матеріалу (30 балів);
- б) змістовність і насиченість презентації (20 балів);
- в) вміння володіти матеріалом (30 балів);
- г) правильність відповідей на запитання (20 балів).

Можливі теми для обрання студентами:

1. Норми радіаційної безпеки (НРБУ-97) та державні гігієнічні нормативи «Допустимі рівні вмісту радіонуклідів ^{137}Cs і ^{90}Sr у продуктах харчування та питній воді» (ДР-2006).
2. Загальна класифікація шкідливих речовин та особливості їх впливу на організм людини.
3. Порядок проведення атестації робочих місць.
4. Безпека праці при виконанні робіт в хімічній лабораторії.
5. Розробка заходів пожежної профілактики на об'єктах сільського господарства.
6. Психофізіологічні особливості людини та безпека життєдіяльності.
7. Раціональне харчування.

8. Самостійна робота

Самостійна робота з дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» виконується кожним студентом протягом семестру. Її виконання є однією із обов'язкових складових навчальної дисципліни. Виконання самостійної роботи здійснюється у вигляді написання реферата. Кожен студент обирає одну із запропонованих тем, або самостійно пропонує тему для написання реферату. Студент здійснює літературний пошук, аналізує матеріал і відповідно до вимог оформлює реферат.

Теми для написання реферату

№ п/п	Тематика	Кількість годин ДФН
1.	Вентилювання виробничих приміщень	5
2.	Розрахунок природного освітлення	5
3.	Розрахунок штучного освітлення	5
4.	Засоби захисту працівників	5
5.	Вплив девіантної поведінки на безпеку та здоров'я людини	5
6.	Засоби індивідуального захисту населення. Призначення і порядок використання	5
7.	Надання долікарської допомоги	5
8.	Порядок проведення атестації робочих місць.....	5
9.	Безпека праці в зоні радіоактивного забруднення	4
10.	Безпека праці при проведенні лікувальних та профілактичних заходів при роботі з тваринами	4
Разом		48

Критерій оцінювання:

- а) правильність оформлення реферату (20 балів);
- б) логічність і послідовність викладеного матеріалу (30 балів);
- в) грамотність викладеного матеріалу і практична цінність, (30 балів);
- г) аргументовані висновки (20 балів).

Вимоги до оформлення реферату

Обсяг роботи 15-20 сторінок, на титульній сторінці зазначається назва ВУЗу, тема роботи, група, рік виконання роботи і ПІП студента. Наступна сторінка – Зміст, який складається з розділів і підрозділів, нумерації сторінок. На третій сторінці короткий Вступ за темою досліджень, далі Основна частина, Висновки, Список літератури (оформлюється відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015), за необхідністю додаються Додатки.

Формат тексту:

- поля – 2 см з усіх сторін;
- шифр – Times New Roman розмір 14;
- міжрядковий інтервал – 1,5;
- абзацний відступ – 1,25 см.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- написання реферату;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- виконання самостійної роботи;
- екзамен.

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим, пропуски практичних занять відпрацьовуються. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

11. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “**Безпека життєдіяльності та охорона праці**” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне опитування	Модульний контроль	Поточне опитування	Модульний контроль	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
Оцінювання здійснюється шляхом усного опитування не рідше як один раз на два заняття. Оцінка визначається із середнє арифметичне з отриманих оцінок за перший змістовий модуль.	Виконання модульного завдання, яке складається із однієї задачі та 10 тестів за змістом навчального модуля.	Оцінювання здійснюється шляхом усного опитування не рідше як один раз на два заняття. Оцінка визначається із середнє арифметичне з отриманих оцінок за другий змістовий модуль.	Виконання модульного завдання, яке складається із однієї задачі та 10 тестів за змістом навчального модуля.	Оцінка за виконання завдання (презентації)	Оцінка за написання реферату із п'яти питань	1. Теоретичне питання – 40 балів. 2. Задача – 20 балів. 3. Тестові завдання (10 тестів по 4 бали за тест) – макс., 40 балів.

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота, екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання. Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 2 бали, що в підсумку дає максимально 20 балів;

2 бали – на тест надано правильну відповідь.

задач (практичних завдань): 2 задачі, за розв'язання кожної із яких студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного (проблемного) питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 30 балів.

15–30 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій (проектор; <i>on-line</i> платформи: <i>ZOOM; Google Meet</i>)	1-20
2	Система дистанційного навчання ЗУНУ <i>moodle.wunu.edu.ua</i>	1-20
3	Методичні рекомендації до виконання практичних занять з дисципліни	1–20

Рекомендовані джерела інформації

1. Безпека життєдіяльності та охорона праці : навчально-методичний посібник / уклад. : Житова О.П., Мороз В.В., Ковтун Т. І., Тичина Л. К. / За заг. ред. О. П. Житової. Житомир: Поліський національний університет, 2022. 327 с.

2. ДНАОП 0.00-4.15-98. Про затвердження Положення про розробку інструкції з охорони праці : наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 29.01.1998 р. № 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0226-98#Text>.

3. ДНАОП 01.1-1.01-00. Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві : наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 11.08.2000 р. № 202. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1090-18#Text>

4. ДСТУ 2293: 2014. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять. URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/2-9773-ohorona_praci_terminy.pdf

5. ДСТУ 7239: 2011. Система стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту. Київ : Держспоживстандарт України, 2011. 10 с. (Видання офіційне).

6. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим без свідомості : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0777-14#n2>

7. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим з опіками : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0767-14#n2>.

8. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим з переохолодженням/відмороженням : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0768-14#n2>.
9. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при перегріванні : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0770-14#n2>
10. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гостре отруєння невідомою речовиною : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0765-14#n2>
11. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на інсульт : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0756-14#n2>
12. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0758-14#n2>.
13. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при позиційному стисканні м'яких тканин : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0761-14#n2>
14. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при порушенні прохідності дихальних шляхів – obturaції стороннім тілом : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0763-14#n2>
15. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при рані кінцівки, в тому числі ускладненій кровотечею : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0759-14#n2>
16. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при ураженні електричним струмом та блискавкою : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0775-14#n2>
17. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при утопленні : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0769-14#n2>
18. Порядок надання домедичної допомоги при підозрі на травму голови (черепно-мозкова травма) : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0754-14#n2>.
19. Прилипко В. А., Піскунова Л. Є. Безпека життєдіяльності : метод. рекомендації для практ. ведення дисципліни. Київ : Видав. центр НАУ, 2006. 100 с.
20. Принципи раціонального харчування. URL: <http://www.mif-ua.com/archive/article/45633>
21. Про затвердження Допустимих рівнів вмісту радіонуклідів Cs-137 і Sr-90 у продуктах харчування та питній воді (ДР-97) : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.08.1997 р. № 255. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0845-06#Text>
22. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві : постанова КМУ від 17 квітня 2019 р. № 337. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-п#Text>.
23. Про затвердження Типового положення про службу охорони праці : наказ Держ. комітету України з нагляду за охороною праці від 15.11.2004 р. № 255. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04#Text>.